
Melita Zemljak Jontes, Simona Pulko

Odnos do rabe socialnih zvrsti med mladimi

---

objavljeno v:

Hotimir Tivadar (ur.): *Slovenski javni govor in jezikovno-kulturna (samo)zavest.*

Obdobja 38. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete, 2019.

<https://centerslo.si/simpozij-obdobja/zborniki/obdobja-38/>

© Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, 2019.

ODNOS DO RABE SOCIALNIH ZVRSTI MED MLADIMI

Melita Zemljak Jontes

Filozofska fakulteta, Maribor
melita.zemljak@um.si

Simona Pulko

Filozofska fakulteta, Maribor
simona.pulko@um.si

DOI:10.4312/Obdobja.38.247-254

Socialne zvrsti jezika vzbujajo med raziskovalci zaradi porajajočih se sprememb vse več zanimanja, in sicer z vidika opazovanja jezikovnih zakonitosti, odnosa govorcev do zvrsti in med njimi. Učitelji in šola kot vzgojno-izobraževalna institucija naj bi bili tisti, ki dosledno opozarjajo na problematična mesta v govoru ter tako skozi rabo uzaveščajo pomembnost izbire okoliščinam ustreznega/primerne izraza. Raziskava na vzorcu skoraj tisoč anketiranih prinaša zanimive ugotovitve glede rabe socialnih zvrsti slovenskega jezika in odnosa mladostnikov do teh.

socialne zvrsti jezika, slovenski jezik, mladostniki, učni načrti, učbeniški kompleti

Due to changes in perceptions of social language varieties, researchers are encouraged to research the development of these varieties by observing language rules and the attitude of speakers to different social language varieties. Teachers and school as an educational institution should consistently emphasise the most problematic parts of speech, and thus emphasise the awareness of appropriate expression according to various circumstances. A survey based on a sample of almost a thousand respondents brings interesting findings regarding the use of the Slovene social language varieties and regarding the attitude of youngsters towards them.

social language varieties, Slovene language, youth, curricula, textbook materials

1 Socialna zvrstnost slovenskega jezika¹

Sistem socialnih zvrsti slovenskega jezika (t. i. sociolektov) je v *Slovenski slovnici* kot normativnem priročniku slovenskega knjižnega jezika postavljen dvodelno, s temeljno delitvijo na knjižni in neknjižni jezik (Toporišič 2000: 14), pri čemer se prvi za sporazumevanje uporablja na celotnem slovenskem ozemlju in ima vsenarodno in

- 1 Prispevek je nastal v okviru raziskovalnega programa št. P6-0156 (Slovensko jezikoslovje, književnost in poučevanje slovenščine, vodja programa prof. dr. Marko Jesenšek), ki ga sofinancira Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije iz državnega proračuna.

narodnoreprezentativno vlogo, razdeljen pa je na zborni in splošnopogovorni jezik (prav tam: 16).²

Na problematiko poimenovanja socialnih zvrsti jezika opozarja več jezikoslovcev, npr. Kržišnik (1998: 55), neenakovrednost izrazja *knjižno* : *neknjižno* pa še posebej izpostavljajo dialektologi, saj je predmet dialektološkega preučevanja vendarle govorni jezik, ki je s postavljanjem knjižnega v prestižni položaj postavljeno v neenakovredni, torej manjvrednostni položaj (npr. Smole 2004: 321).

Socialnozvrstna razmerja se kažejo tako v govorni kot tudi pisni rabi. Že sama poimenovanja notranje socialnozvrstne delitve (Toporišič 2000: 15–24) kažejo na primarnost zbornega jezika kot zapisanega jezika, vse ostale socialne zvrsti pa so primarno govorne in šele naknadno (lahko) tudi zapisane.

Sleng (Toporišič 2000: 13, 25–26; 1992: 278; podobno tudi *Slovar slovenskega knjižnega jezika*³ in *Slovenski pravopis*)⁴ sodi med spremljevalne socialne podzvrsti slovenskega jezika, in sicer kot modifikacija osnovnih socialnih zvrsti, torej je lahko modifikacija tako knjižnih kot neknjižnih zvrsti, zaradi sproščenosti rabe sicer pogosteje neknjižnih zvrsti.

Sleng je med tremi interesnimi govoricami najbolj raziskana govorica, raziskujejo jo tako jezikoslovci, raziskovalci drugih strokovnih in znanstvenih področij ter uporabniki sami, še posebej mladi.

Šola je ključni dejavnik ohranjanja in razvoja jezikovne identitete, navzven vidne predvsem nacionalne, ki se kaže v obvladovanju knjižne norme, obvladovanje slednje pa temelji na obvladovanju maternega (običajno neknjižnega) govora posameznika, torej že vzpostavljene osebne jezikovne identitete.

Vprašanje jezika, jezikovne kulture in jezikovne identitete je v šoli posebej izpostavljeno predvsem na predmetnem področju slovenščine, težko pa se je realno opredeliti, koliko je dejansko prisotna v zavesti učiteljev in posledično tudi učencev, dijakov ter študentov. Za vzpostavitev in dvig jezikovne kulture in s tem povezane jezikovne identitete posameznika ter določene (ne zgolj šolske) skupnosti je nujno potrebno medpredmetno povezovanje slovenskega jezika (npr. z zgodovino, geografijo, likovno umetnostjo), saj gre posredno ali pa tudi čisto neposredno za jezikovnokulturno vzgajanje, oblikovanje jezikovne zavesti ne le posameznika, ampak tudi (narodne/nacionalne) skupine.⁵

- 2 S tem namenom se v sodobnem jezikoslovju namesto termina *knjižni jezik* uporablja tudi termin *standardni jezik* (npr. Skubic 2001: 209–226).
- 3 Podatki iz *Slovarja slovenskega knjižnega jezika*² (SSKJ) so dostopni na spletnih straneh <http://bos.zrc-sazu.si/sskj.html> in www.fran.si/iskanje?FilteredDictionaryIds=130&View=1&Query=jezik (dostop 26. 4. 2019).
- 4 Podatki iz *Slovenskega pravopisa* (SP) so dostopni na spletnih straneh <http://bos.zrc-sazu.si/sp2001.html> in www.fran.si/134/slovenski-pravopis (dostop 26. 4. 2019).
- 5 O tovrstnih izkušnjah gl. Škofic 1994, Jan 2007, Bitenc 2009 idr.

2 Spremembe socialnozvrstnih razmerij v slovenskem jezikovnem prostoru

V slovenskem jezikovnem okolju se govoreči najprej nauči govora svojega primarnega okolja, tj. svoje družine, rojstnega kraja, ki večinoma ni knjižni jezik, in si tako ustvari svoj idiolekt. Knjižnega jezika se začne sistematično učiti z vstopom v šolski izobraževalni sistem, pri čemer je obvladovanje in pozitivno sprejemanje svojega, maternega (običajno neknjižnega) govora, ki je hkrati njegov idiolekt in sociolekt, nujno potrebno za usvajanje knjižne norme in za njuno sopostavitev kot enakovredni vrednoti.

Razmišljanja več jezikoslovcev (Orožen 2003: 317; Smole 2004: 323; Brozović 1970: 10 idr.) so skozi desetletja vodila v novo postavitev razmerij med knjižnim in neknjižnim, ki sicer v normativnih priročnikih še niso zapisana, se pa zdi, da so tako v laični kot strokovni javnosti čedalje bolj sprejeta. Spremembe socialnozvrstnih razmerij se v slovenskem prostoru kažejo tudi z (ne)prestiznostjo v razmerju knjižni : neknjižni jezik oz. med posameznimi narečji ali celo (krajevnimi) govori. Prva vrsta sprememb izkazuje v nekaterih raziskavah (npr. Tivadar 2004: 437–452) prestižnost knjižnega jezika v primerjavi z narečji, druga pa med posameznimi narečnimi enotami/različki zaradi njihovega nesimetričnega razvoja, ki se med govorce ohranja ali celo zavestno goji (Kenda Jež 2004: 264). Drugačen pogled na socialnozvrstno delitev postavljata Jutronic (2000: 257) in Kenda Jež (2004: 267): delitev na zemljepisna in socialna narečja.

3 Socialnozvrstna razmerja v učnih načrtih in učbeniških gradivih za slovenščino

Socialnozvrstna razmerja v šolskem sistemu so predstavljena s pregledom ustreznih učnih načrtov in učbeniških kompletov.

Ker so informatorji mladostniki (za klasično dialektologijo netipični informatorji), nas je zanimalo, kakšna sta jezikovno védenje in uzaveščenost teh. Cilji in vsebine o tem so natančno opredeljeni v ustreznih učnih načrtih in učbeniških kompletih, zato je bila narejena analiza učnih načrtov za osnovno šolo (2011, 2018) in gimnazije (2008) ter osnovnošolskih in gimnazijskih učbeniških kompletov založb Mladinska knjiga in Rokus-Klett.

Osnovni cilj sodobnega jezikovnega pouka je razvita sporazumevalna zmožnost (tj. praktično in ustvarjalno obvladovanje vseh štirih sporazumevalnih dejavnosti in jezikovnosistemskih osnov). Ta med drugim poudarja vlogo izbire okoliščinam ustreznega izraza/besedila. Učence/dijake usmerja v uzaveščanje rabe, ki je ustrezna glede na okoliščine/govorni položaj.

Iz analize je razvidna dvojna vloga obravnavane tematike, in sicer iz analize obeh učnih načrtov in učbeniških kompletov lahko zasledimo *narečje kot izhodišče za usvajanje knjižnega jezika*; učenec/dijak loči med knjižnim in neknjižnim jezikom ter praktično obvlada okoliščine, ki narekujejo rabo prvega ali drugega, hkrati pa tudi *spoznava narečje kot eno od socialnih zvrsti* in značilnosti svojega/d drugega narečja. Prav tako lahko ugotovimo, da je upoštevano načelo naslonitve knjižnega jezika na vsakdanji govor učencev. Premišljeno in skrbno načrtovano je dosledno in kontinuirano

navajanje učečih se na različne načine govorjenja, upoštevajoč sogovorca in druge okoliščine sporočanja oz. sporazumevanja. Jezikovni pouk je vsekakor učinkovitejši, če se učitelj zaveda, kateri glasovi, katere oblike in besede so v knjižnem jeziku drugačni kot v govoru učečih se.

Analiza je pokazala, da avtorji učbeniških gradiv tudi kontinuirano, dosledno opozarjajo na kritična mesta v govoru in zapisu ter tako poskušajo skozi rabo nenehno uzaveščati pomembnost izbire okoliščinam ustreznega/primerne izraza.

Posebej je treba izpostaviti poudarke na govorjeni rabi; poudarjena je razlika med spontanim govorom in pripravljenimi govornimi nastopi; zlasti pri spontanem govoru so dovoljeni odstopi.

Poglavja o pravorečju so v osnovnošolskih učbeniških kompletih vpeta v poglavja, pravorečna védenja, znanja, pravila se obravnavajo ob drugih vsebinah; v gimnazijskih kompletih pa je pravorečju ob osnovnošolskem modelu dodano še posebno poglavje o pravorečju, in sicer v vseh letnikih. Na obeh stopnjah izobraževanja učbeniški kompleti ponujajo bogat nabor pravorečnih vaj.

Neknjižne zvrsti jezika predstavljajo tudi izhodišče za usvajanje knjižnega jezika; veliko je nalog prestavljanja iz neknjižnega v knjižno; usvajajo se neknjižne zvrsti jezika in spoznavajo značilnosti posameznih neknjižnih zvrsti; ves čas se dosledno uzavešča ustreznost rabe/izbire rabe neknjižnih zvrsti glede na izbrani govorni položaj, dane okoliščine.

Pri jezikovnem pouku se tako usmerjeno in kontinuirano skrbi za usvajanje jezikovnega sistema na eni strani, hkrati pa tudi za obvladovanje zvrsti in vrst zvrsti na drugi ter s tem obvladovanje pravil rabe, tj. pravil za izbiro okoliščinam oz. govornemu položaju ustreznega izraza.

4 Raziskave socialnozvrstnega stanja med mladostniki v Sloveniji

V soavtorstvu avtoric prispevka je nastalo več prispevkov in monografija, ki se nanašajo na rabo socialnih zvrsti slovenskega jezika v šolskem prostoru, narečja kot izhodišča govornega in pisnega (po)ustvarjanja mladostnikov, socialnozvrstnega medgeneracijskega razlikovanja in povezovalno osebne ter nacionalne identitete.⁶

Raziskovalni vzorec predstavlja 997 učencev zadnjega triletja 11 osnovnih šol, in sicer 328 sedmošolcev, 330 osmošolcev in 339 devetošolcev. V analizo je bila vključena tudi kategorija spola, a se je izkazala za nerelevantno, zato spremenljivka v analizi ni upoštevana. Zaradi varovanja osebnih podatkov so šole poimenovane A, B, C, Č, D, E, F, G, H, I in J. Po *Karti slovenskih narečij* (2011, 2014) se šole umeščajo na naslednja zemljepisna narečna območja: v štajersko narečno skupino se umeščajo 3 šole (južnopohorsko narečje), v panonsko narečno skupino 5 šol (1 prleško, 4 slovenskogoriško narečje), v koroško narečno skupino 1 šola (severnopohorsko-remšniško narečje), v dolensko narečno skupino pa 2 (vzhodnodolenjski govor).

6 Pulko, Zemljak Jontes 2007, 2011, 2015; Zemljak Jontes, Pulko 2011, 2013, 2014, 2015a, 2015b, 2017, 2018.

Zbiranje podatkov je potekalo na podlagi kvantitativne metode. Pridobivanje podatkov je potekalo najprej s sestavo anketnih vprašalnikov, sledili sta kvalitativna in kvantitativna obdelava.

Pred izvedbo raziskave se je od vodstev šol pridobilo soglasje za anketiranje, pridobljena so bila še dovoljenja staršev za sodelovanje otrok v izpolnjevanju anonimnega vprašalnika.

Za zbiranje podatkov je uporabljen anonimni anketni vprašalnik, ki vsebuje deset vprašanj zaprtega ali polodprtega tipa. Prvo, drugo, četrto, deseto in enajsto so vprašanja zaprtega tipa, ostala pa polodprtega tipa. Četrto vprašanje je razdeljeno na dva dela, in sicer ločeno sprašuje po izobrazbi staršev. Osmo vprašanje je razdeljeno na štiri podvprašanja, pri desetem vprašanju so anketirani med ponujenimi odgovori lahko izbrali več odgovorov.

Analiza je pokazala, da učenci doma najpogosteje govorijo krajevni narečni govor, tako se je opredelilo 67,4 % vseh anketirancev, sicer pa se odstotni delež med posameznimi šolami giblje med 55,6 % in 78,4 %. Učenci s sokrajani (nevrstniki) govorijo predvsem narečno, tako se je opredelilo 58,4 % vseh anketirancev, sicer pa se odstotni delež med posameznimi šolami giblje med 40,2 % in 78,2 %. Učenci s sokrajani (vrstniki) govorijo predvsem narečno; odstotni delež se giblje med 40,0 % in 46,0 %, na štirih šolah pa uporabljajo spremljevalno socialno podzvrst sleng, katere raba se giblje med 44,1 % in 62,6 %, nato pa sledi raba krajevnega narečnega govora (med 33,1 % in 43,2 %).

Pri urah slovenščine govorijo na večini anketiranih šol učenci najpogosteje knjižno; odstotni delež se giblje med 47,6 % in 86,8 %, na dveh šolah pa se ob knjižnem govoru dokaj enakovredno uporablja nadnarečna oblika govora z malo narečnimi besedami (pribl. 40,0 %). Učenci v šoli pri urah drugih predmetov precej izenačeno rabijo knjižni jezik in nadnarečno obliko govora, ki se približuje knjižni izreki. Tako se je za knjižno rabo opredelilo 33,8 % vseh anketirancev, sicer pa se odstotni delež med posameznimi šolami giblje med 17,3 % in 73,8 %; za nadnarečno obliko govora, ki se približuje knjižni izreki, se je opredelilo 31,5 % vseh anketirancev, pri čemer se odstotni delež med posameznimi šolami giblje med 21,8 % in 50,9 %. Tudi sicer je analiza pokazala, da na šestih šolah prednjači raba knjižnega jezika pred nadnarečno obliko govora, ki se približuje knjižni izreki.

Učenci v šoli s svojimi sošolci in z vrstniki najpogosteje govorijo v slengu, tako se je opredelilo 69,2 % vseh anketirancev, sicer pa se odstotni delež med posameznimi šolami giblje med 48,3 % in 86,3 %; z drugimi zaposlenimi na šoli pa se kaže izrazita težnja k rabi knjižnega govora. Analiza je pokazala, da se odstotni delež med posameznimi šolami giblje med 54,4 % in 80,9 %, pri čemer so odstotni deleži višji v prid rabe knjižnega jezika v primerjavi z nadnarečno obliko govora, ki se približuje knjižni izreki; izjema sta dve šoli, kjer se v pogovoru z drugimi zaposlenimi na šoli kaže težnja k rabi narečnega govora (58,2 % in 55,1 %).

5 Sklep

V zadnjih dobrih dveh desetletjih raziskovanja slovenske narečne govorice se v središče raziskovanja ne postavlja več samo opazovanja jezikovnih zakonitosti, ampak tudi odnos govorcev do narečja in narečnega, odnos med samimi narečji in postavitev narečnega ob bok knjižnim zvrstem jezika. Narečna, torej neknjižna govorica se ne pojmuje več kot nekaj negativnega, ampak kot pozitivno, kot prvi oz. materni jezik, v katerega je vsak govorec rojen. Knjižnega jezika se v šolskem sistemu običajno šele priučimo. Prezreti ne gre dejstva, da na oblikovanje jezikovne zmožnosti vplivajo tako notranjejezikovni (fonetični, oblikoslovni) kot tudi izvenjezikovni dejavniki, pogosto tudi osebnostno zaznamovani (sociolingvistični, psiholingvistični).

V učnih načrtih in učbeniških gradivih je razvidna dvojna vloga obravnavane tematike, in sicer lahko opazujemo narečje kot izhodišče za usvajanje knjižnega jezika; učenec/dijak loči med knjižnim in neknjižnim jezikom ter praktično obvlada okoliščine, ki narekujejo rabo prvega ali drugega, hkrati pa tudi spoznava narečje kot eno od socialnih zvrsti in značilnosti svojega/d drugega narečja. Prav tako lahko ugotovimo, da je upoštevano načelo naslonitve knjižnega jezika na vsakdanji govor učencev. Premišljeno in skrbno načrtovano je dosledno in kontinuirano navajanje učečih se na različne načine govorjenja, upoštevajoč sogovorca in druge okoliščine sporočanja oz. sporazumevanja.

Raziskava na vzorcu skoraj tisoč anketiranih je pokazala, da učenci doma najpogosteje govorijo krajevni narečni govor; učenci s sokrajani (nevrstniki) govorijo predvsem narečno; učenci s sokrajani (vrstniki) govorijo predvsem narečno, včasih tudi sleng; učenci pri urah slovenščine najpogosteje govorijo knjižno ali pa se kaže težnja k približevanju h knjižni izreki; učenci v šoli pri urah drugih predmetov precej izenačeno rabijo knjižni jezik in nadnarečno obliko govora, ki se približuje knjižni izreki; učenci v šoli s svojimi sošolci in z vrstniki najpogosteje govorijo v slengu; učenci z drugimi zaposlenimi na šoli najpogosteje težijo k rabi knjižnega govora; učenci menijo, da svoj krajevni govor obvladajo dobro ali zelo dobro; učenci imajo do svojega govora pozitiven odnos, še več, nanj so ponosni in ga radi uporabljajo.

Viri in literatura

- BITENC, Maja, 2009: Jezik za katedrom: pogledi dijakov na narečje oziroma knjižni pogovorni jezik. Marko Stabej (ur.): *Infrastruktura slovenščine in slovenistike. Obdobja 28*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete. 75–81.
- JAN, Zoltan, 2007: Narečje pri pouku slovenskega jezika kot materinščine. Vera Smole (ur.): *Slovenska narečja med sistemom in rabo. Obdobja 26*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete. 497–506.
- JUTRONIĆ, Dunja, 2000: Morphological changes in the urban vernacular of the city of Split. *International journal of the sociology of language* 147. 65–78.
- KENDA-JEŽ, Karmen, 2004: Narečje kot jezikovnozvrstna kategorija v sodobnem jezikoslovju. Erika Kržišnik (ur.): *Aktualizacija jezikovnozvrstne teorije na Slovenskem: členitev jezikovne resničnosti. Obdobja 22*. Ljubljana: Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik pri Oddelku za slovenistiko Filozofske fakultete. 263–276.

- KRŽIŠNIK, Erika, 1998: Socialna zvrstnost in frazeologija. Erika Kržišnik (ur.): *34. Seminar slovenskega jezika, literature in kulture. Zbornik predavanj*. Ljubljana: Filozofska fakulteta.
- LOGAR, Tine, RIGLER, Jakob, 1993: *Karta slovenskih narečij*. Ljubljana: Založba Mladinska knjiga.
- POZANANOVIČ JEZERŠEK, Mojca idr., 2008: *Učni načrt. Slovenščina: gimnazija: splošna, klasična, strokovna gimnazija. Obvezni predmet in matura*. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport, Zavod RS za šolstvo. http://portal.mss.edus.si/msswww/programi2011/programi/media/pdf/un_gimnazija/un_slovenscina_gimm.pdf (dostop 26. 4. 2019)
- POZANANOVIČ JEZERŠEK, Mojca idr., 2011: *Program osnovna šola. Slovenščina. Učni načrt*. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport, Zavod RS za šolstvo. http://mizs.arhiv-spletisc.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/os/prenovljeni_UN/UN_slovenscina_OS.pdf
- POZANANOVIČ JEZERŠEK, Mojca idr., 2018: *Program osnovna šola. Slovenščina. Učni načrt*. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport, Zavod RS za šolstvo. http://mizs.arhiv-spletisc.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/os/prenovljeni_UN/UN_slovenscina.pdf
- PULKO, Simona, ZEMLJAK JONTES, Melita, 2007: Raba zemljepisnih različkov slovenskega jezika glede na stopnjo izobraževanja in različne govorne položaje. Vera Smole (ur.): *Slovenska narečja med sistemom in rabo. Obdobja 26*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete. 353–369.
- PULKO, Simona, ZEMLJAK JONTES, Melita, 2011: Narečje kot izhodišče govornega in pisnega (po)ustvarjanja mladostnikov. *Dialekta 2011*. Gornja Radgona: Franc-Franc. 25–29.
- PULKO, Simona, ZEMLJAK JONTES, Melita, 2015: *Slovensko ali knjižno – kako je prav?* Maribor: Aristej.
- SKUBIC, Andrej E., 2001: Mesto standardnega jezika v jezikovnem repertoarju posameznika. Ada Vidovič Muha (ur.): *Slovenski knjižni jezik – aktualna vprašanja in zgodovinske izkušnje. Obdobja 20*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete. 209–226.
- SKUBIC, Andrej E., 2004: Sociolekti od izraza do pomena: kultiviranost, obrobje in eksces. Erika Kržišnik (ur.): *Aktualizacija jezikovnozvrstne teorije na Slovenskem. Obdobja 22*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete. 297–320.
- Slovar slovenskega knjižnega jezika*². www.fran.si/130/sskj-slovar-slovenskega-knjiznega-jezika (dostop 26. 4. 2019)
- Slovenski pravopis*. www.fran.si/134/slovenski-pravopis (dostop 26. 4. 2019)
- SMOLE, Vera, 2004: Nekaj resnic in zmot o narečjih v Sloveniji danes. Erika Kržišnik (ur.): *Aktualizacija jezikovnozvrstne teorije na Slovenskem. Obdobja 22*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete. 321–330.
- ŠEKLI, Matej, 2004: Jezik, knjižni jezik, pokrajinski oz. krajevni knjižni jezik: genetskojezikoslovni in družbenostnojezikoslovni pristop k členjenju jezikovne stvarnosti (na primeru slovenščine). Erika Kržišnik (ur.): *Aktualizacija jezikovnozvrstne teorije na Slovenskem. Obdobja 22*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete. 41–58.
- ŠKOFIC, Jožica, 1994: O oblikovanju slovenskega pogovarjalnega jezika. *Slavistična revija XLII/4*. 571–578.
- TIVADAR, Hotimir, 2004: Podoba in funkcija govorenega knjižnega jezika glede na neknjižne zvrsti. Erika Kržišnik (ur.): *Aktualizacija jezikovnozvrstne teorije na Slovenskem. Obdobja 22*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete. 437–452.
- TOPORIŠIČ, Jože, 1992: *Enciklopedija slovenskega jezika*. Ljubljana: Cankarjeva založba.
- TOPORIŠIČ, Jože, 2000: *Slovenska slovnica*. Maribor: Založba Obzorja.
- ZEMLJAK JONTES, Melita, PULKO, Simona, 2011: Govorica mladostnikov v šoli – narečna ali nenarečna? Marko Jesenšek (ur.): *Globinska moč besede: red. prof. dr. Martini Orožen ob 80-letnici*. Maribor: Mednarodna založba Oddelka za slovanske jezike in književnosti, Filozofska fakulteta (Zora, 80). 407–420.
- ZEMLJAK JONTES, Melita, PULKO, Simona, 2013a: Dialectal awareness as identity. Ernestina Carrilho (ur.): *Current approaches to limits and areas in dialectology*. Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars. 69–81.

- ZEMLJAK JONTES, Melita, PULKO, Simona, 2013b: Narečno v izbranih umetnostnih besedilih slovenskih avtorjev za (mlade) bralce. Franci Just (ur.): *Dialekta 2013: programska knjižica*. 4. festival slovenske narečne književnosti, 24.–26. oktober 2013. Murska Sobota: Podjetje za promocijo kulture Franc-Franc. 30–50.
- ZEMLJAK JONTES, Melita, PULKO, Simona, 2014: (Ne)moč narečne besede. Franci Just (ur.): *Dialekta 2014: festivalska knjižica*. 5. festival slovenske narečne književnosti, 29.–31. maj 2014. Murska Sobota: Podjetje za promocijo kulture Franc-Franc. 30–40.
- ZEMLJAK JONTES, Melita, PULKO, Simona, 2015a: Young people's perspective of Maribor vernacular. *Dialectologia et geolinguistica* XXIII/1. 5–23.
- ZEMLJAK JONTES, Melita, PULKO, Simona, 2015b: Narečno in osebna identiteta. Maribor: *Časopis za zgodovino in narodopisje* LXXXVI/4. 112–125.
- ZEMLJAK JONTES, Melita, PULKO, Simona, 2017: Slovene (social) language varieties among the youth. *Jazyk – literatura – komunikace* 1. 24–31. <http://jlk.upol.cz/index.php/cislo-1-2017>
- ZEMLJAK JONTES, Melita, PULKO, Simona, 2018: Dialectal speech of youth as a part of personal and national identity. *Dialectologia et geolinguistica* XXVI/1. 139–151. 10.1515/dialect-2018-0008